

den højtærede Indenrigsminister om at bringe disse Forhold ind under Fabriklovens § 24, og jeg vil tilføje, at alene det, at det er lykkedes os at faa denne Paragraf ind i Fabrikloven, viser, at man har erkendt Lovgivningsmagtens Pligt til at tage sig af Arbejdernes Sag, naar det gælder Fastsættelse af Arbejdstid og lignende, og at det ikke har været forgæves, naar Socialdemokratiet her i Rigsdagen har fremsat sit Programkrav om en 8 Timers Arbejdsdag. Lovforslaget herom har allerede gjort sin store Nytte, og jeg er tilbøjelig til at tro, at hver Gang det paa ny fremsættes her i Tinget, vækkes der ny Forstaaelse deraf. Det er ikke alene en Sag, der interesserer Arbejderne, den bør ogsaa interessere den lovgivende Forsamling. Og findes der end baade Ordførere og Medlemmer i dette Ting, som ikke synes at have Forstaaelse af denne Sags Vigtighed, saa synes jeg ikke, det bliver til Skade for Sagen, men snarere til Skam for dem, der ikke har Forstaaelsen af, at her er Tale om Samfundsinteresser, der kræver Lovgivningsmagtens Lydhørhed.

Ordføreren for Forslagsstillerne (Martin Olsen): Jeg vil blot gøre nogle faa Bemærkninger til, hvad der er sagt i Anledning af mine Udtalelser i sidste Møde. Først vil jeg takke den højtærede Indenrigsminister, fordi han tog saa velvilligt paa min Henstilling om med et eventuelt Udvalg at overveje Muligheden af at faa § 24 i Fabrikloven gjort effektiv med Hensyn til de her omhandlede Forhold. Jeg er glad for det Tilsagn, den højtærede Minister gav i saa Henseende. Det forekommer mig for øvrigt, at Ministeren er den eneste, der kan siges at have mødt Lovforslaget med den Forstaaelse, det har Krav paa. Ministeren gjorde sig dog skyldig i en Misforstaaelse, som jeg ikke havde troet, Lovforslaget kunde give Anledning til. Den højtærede Minister spurgte, om det var Mening, at de, der havde arbejdet i 8 Timer, ikke maatte arbejde andre 8 Timer for en anden Arbejdsgiver. Mening er selvfølgelig, at de, der arbejder for andre, kun maa arbejde for andre i 8 Timer. Man kan ikke arbejde 8 Timer hos een og derefter arbejde 8 Timer hos en anden, det vilde være ret meningsløst. Dette gælder ikke under de Forhold, der for Tiden raader paa Orlogsværftet, da disse er ganske ekstraordinære; de er gennem Tiderne blevet saadan og maa fremdeles blive ved at være saadan, fordi Lønnen er for lav der. I øvrigt er

jeg som sagt glad over den højtærede Ministers Stilling, og jeg glæder mig over, at der i Udvalget kan blive det nødvendige Samarbejde med Ministeren.

Det ærede Medlem fra Skern (Ovesen) tog paa Sagen paa sin sædvanlige Maade. Jeg blev ikke forbavset og ikke skuffet over de Bemærkninger, det ærede Medlem fremsatte, men jeg maa bekende, at det ærede Medlem ikke har lært noget i den Tid, der er gaaet. Det ærede Medlem kørte frem med det sædvanlige, at han ikke i og for sig havde noget imod at lovgive paa dette Omraade, men han var bange for Princippet, og det ærede Medlem hentydede til, at Arbejdskraften var den eneste Vare, Arbejderne havde, og den skulde de have Lov til at sælge. Hvis det ærede Medlem vil tænke den Tanke igennem, vil han se, at han selv har været med til i mangfoldige Tilfælde at standse Muligheden for at sælge Arbejdskraft i ubegrænset Tid. Det ærede Medlem sagde selv, at hans Parti kun vilde være med til at foreslaa Indskrænkninger af Arbejdstiden for mindre-aarige og Kvinder. Men der har man straks en Begyndelse, Princippet er dermed brudt. Der fremkommer ingen Væsenforskel ved at udstrække Indskrænkningerne til at gælde ogsaa voksne Arbejdere, det bliver kun en Gradsforskel. Thi naar det kan paavises, og det kan det, at under de nuværende Forhold misbruges voksne Arbejdere ved umenneskelig lang Arbejdstid og sundhedsnedbrydende Arbejde, maa Princippet om kortere Arbejdstid føres videre ud. Jeg synes, det ærede Medlem burde se at lære af de Forhold, han selv daglig er med til at lovgive om. Man kan ikke saadan i al Almindelighed sige, at man skal have Lov til at sælge væk af en Ting. Der er mangfoldige Tilfælde, hvor Staten træder til med Forbud i den Retning; der er saaledes Fredningen af Skove; det er ikke tilladt Skovejere at hugge væk og sælge løs. Der er der en offentlig Interesse, som forbyder Skovejerne at ødelægge Skovene, og der burde ogsaa være en offentlig Interesse, som paabød at søge at bevare den menneskelige Arbejdskraft saa godt som muligt, fordi det angaar den kommende Slægt. Hvis man i Tilslutning til en gammel Frase om, at man skal bare lade Arbejderne have Frihed til at sælge deres Arbejdskraft uden Begrænsning, ganske roligt ser paa, at den nuværende Slægt ødelægges, kommer det til at gaa ud over den kommende Slægt, og det kan hverken det ærede Medlem eller nogen anden forsvare. For øvrigt henviser jeg til, hvad den højtærede Minister sagde